

De NVSO Rommelpot

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR STRAATSBURG EN OMSTREKEN
ASSOCIATION NÉERLANDAISE DE STRASBOURG ET SES ENVIRONS

Oktober 2016, nr 4
135 leden

'De Rommelpot is een oud Nederlands muziekinstrument gemaakt van een aardewerk pot bespannen met e en varkensblaas waarin een stok gestoken wordt.'

In dit nummer:

- p. 1 Agenda
- p. 4 Personalia
- p. 5 Gezondheidszorg voor Nederlanders in Frankrijk
- p. 6 Achterliggende activiteiten
- p. 10 Biercocktails
- p. 11 Nabeschouwing Rio
- p. 12 Culturele tips
- p. 13 Plastiek van van Doesburg in Leiden
- p. 14 Ned'se kunstenaars in de Elzas
- p. 14 Dictatoren en poëzie
- p. 17 Franse politieke strips
- p. 19 Plichten van de mens
- p. 20 Constituties
- p. 21 Tuinhuisje Wolkers
- p. 22 Churchill
- p. 22 Een 2e Hema in Straatsburg
- p. 23 Mooi en grappig
- p. 23 Colofon

Agenda

Vrijdag 28 oktober, vanaf 18 uur, *Stammtisch*
Café-Brasserie Brant (11, place de l'Université, Strasbourg)

De tijd vliegt en we zijn alweer dik in de herfst beland, zij het dat we nog sporen van een Indian Summer mogen meemaken. Onze komende Stammtisch maken we mogelijk, *deo volente* nog op een laatste terrasje mee maar reëler is dat we het weer vanachter glas gadeslaan. Ook niks mis mee want het is wel weer mooi geweest.

En lente en zomer zijn toch eigenlijk te gemakkelijke seizoenen voor de mens... de temperatuur en weer vallen heel vaak mee. We hoeven niks te doen voor die vaak zo prettige weersomstandigheden. Herfst en winter zijn eigenlijk veel interessanter, zetten aan tot interactie... we moeten er weer wat voor doen om het warm, en aangenaam te hebben. Past helemaal in deze tijd!

We kunnen het er, naast allerlei anders, nog eens bij een mooi glas over hebben straks. Tot de 28e!

Vrijdag 4 november, 11 uur (met pauze rond 12), **Lezing Wilfred de Bruijn**
Aubette 1928, Place Kléber, Strasbourg (entrée libre, plateau)

Voor vroege vrije vogels, lezing door de VPRO-journalist en documentairemaker Wilfred de Bruijn in de Aubette 1928 over zijn in Nederland zeer goed ontvangen documentairereeks 'Op Zoek Naar Frankrijk'.

In de documentaires portretteert hij het Frankrijk van nu, door de ogen van een Nederlander.

De bijeenkomst wordt georganiseerd door onze zustervereniging, de Association Theo van Doesburg en het Département Néerlandais van de Université de Strasbourg. Ambassadeur Onno Elderenbosch houdt ook een korte toespraak.

De lezing is voor eenieder toegankelijk maar past ook in de studieopzet van het Département Néerlandais op de Universiteit en is dus ook nadrukkelijk gericht op studenten Nederlands. Daarom is de lezing tijdens studie-uren gepland, 's ochtends.

Als u in de gelegenheid bent, ga er dan zeker heen. De Bruijn is een enthousiast verteller met originele invalshoeken.

En... dit is dan voorlopig de laatste activiteit in de Aubette want voor het eerstvolgende half jaar komt het interieur exclusief beschikbaar voor een langlopende expositie¹.

Woensdag 16 november, 7 uur, **Algemene Ledenvergadering**
Escale, 78 rue du Docteur François (op de hoek van deze straat en rue de la Papeterie), Strasbourg

De agenda:

- Opening en eventuele mededelingen;
- Jaarverslag door de voorzitter;
- Jaarverslag van de penningmeester;
- Verslag van de kascommissie en verkiezing van de leden voor het komende jaar;
- Décharge van de penningmeester;
- Verkiezing en samenstelling van het bestuur - deze keer is het de beurt om af te treden aan: Adrie alvers, Hans de Bruin en Paul de Coninck. Adrie heeft aangegeven te willen terugtreden omdat hij door verplaatsing van zijn werkzaamheden in de komende tijd nog maar nauwelijks in de Elzas zal zijn. Hans en Paul zijn herkiesbaar. Met het terugtreden van Adrie heeft het bestuur weer zijn statutair bepaalde omvang bereikt. Maar, wie een actieve bijdrage wil leveren aan het functioneren van de vereniging is van harte welkom in het bestuur. Kandidaten kunnen zich melden bij voorzitter Frank van Lamsweerde of secretaris Gerard de Boer vanaf het moment van uitkomen van dit nummer van de Rommelpot.
- Vaststelling van de contributie voor het komende Verenigingsjaar. Voorgesteld wordt de contributiebedragen ongewijzigd te laten: 30€ voor een familie/partnerschap en 20€ voor een enkel persoon.
- Rondvraag met graag ook voorstellen voor nieuwe activiteiten en verhoging van de participatiegraad van de leden.
- Sluiting, gevolgd door de vertoning van een kenmerkende Nederlandse film.

¹ Hétérotopies, des avant-gardes dans l'art contemporain.10-12-2016/30-04-2017. Bij het ter perse gaan van deze Rommelpot is het nog te ver weg en weet ik er te weinig van om het als culturele tip te kunnen opnemen.

**“World War II, the International Criminal Court
and the crime of aggression”**

*About individuals who make the difference
and the importance of international institutions*

After the Second World War and the judgments of the Nuremberg Tribunal, it took a long time before the International Criminal Court could be established in 1998. But from the beginning, this Court was incomplete, because no agreement could be made in 1998 on the crime of aggression, which was still marked by the Nuremberg Tribunal as "the supreme international crime".

In 2010 an agreement could be made, totally unexpected for of all the negotiators involved.

Rudolph Cleveringa was a Dutch law professor. He was known for his speech on November 26, 1940 at Leiden University in which he protested against the dismissal of Jewish colleagues.

Each year, the Leiden University Fund organizes on or around November 26 Cleveringa lectures at numerous places in the world.

This Strasbourg Cleveringa Lecture deals with the crime of aggression. What is the importance of the agreement on this issue? Why did it take so long before an agreement could be made? How is it possible that this succeeded when no one expected it to?

The role of individuals and the importance of international institutions will be a theme throughout this lecture.

RSVP: STR-RSVP@minbuza.nl; 03 88 36 20 48 (liever mailen)

Voor de goede orde, de voertaal zal Engels zijn.

Zie voor een notitie over het indertijdse protest tegen de anti-Joodse maatregelen van de Duitse bezetter door andere Leidse professoren en protesten in andere Universiteitssteden zoals Amsterdam, Delft, Utrecht en Wageningen: de Rommelpot van okt./nov. 2012, te vinden op de website van onze Vereniging ('Nederlandse Vereniging in Straatsburg en omstreken').

In 2003 Niels Blokker, as Professor of International Institutional Law, is appointed to the Schermerschair (Schermers leerstoel 0.2). Since August 2013 he has been working full time on this chair.

He graduated in 1984 at Leiden University and defended his thesis there in 1989. From 1984 Niels Blokker was first assistant professor, then associate professor in the law of international organizations at this university.

In 2000 Niels Blokker was appointed senior legal officer at the International Law Department of the Ministry of Foreign Affairs. In 2007 he was deputy head of this department. As of August 1, 2013 he left the Ministry of Foreign Affairs.

He is co-founder and co-editor in chief of the journal International Organizations Law Review.

He has published the following books:

- International Regulation of World Trade in Textiles (thesis, 1989)
- International Institutional Law (with Henry G. Schermers (5th edition 2011)
- Proliferation of International Organizations (with Henry G. Schermers, 2001)
- The Security Council and the Use of Force (with Nico Schrijver, 2005)
- Immunity of International Organizations (with Nico Schrijver, 2015)

Zondag 4 December, 3 uur, Sinterklaasfeest!
Maison des Sociétés, 1 rue de la Patrie, Schiltigheim

Onverwoestbaar en eeuwig jong onze Sint, zoals ook zijn zwarte Pieten jeugdig blijven dansen en springen. Om drie uur begint het feest met een wervelend artistiek en humoristisch optreden voor de jonge kinderschaar. Rond half vijf worden de Sinterklaasliederen aangeheven om de goedheiligman een passend entree te bezorgen. Sint zal ook dit jaar weer cadeautjes en in voorkomende gevallen goede raad rondstrooien.

En hij zal natuurlijk zijn berijmde visie en mijmeringen over 2016 met ons delen. Vanzelfsprekend is ook weer voorzien in een ruim gesorteerde culinaire entourage. Wilt u de Sint cadeautjes laten geven aan Uw kinderen (of aan wie U maar wilt!) al dan niet voorzien van enige pedagogische aanwijzingen... lever die tevoren aan bij Hans de Jonge, rue Kempf 31, Robertsau/Straatsburg, tel.: 03883169025, 0612525492, hans@dejonge.org

Laten we van deze onvervalste klassieker van onze

Vereniging, ook voor de leden die de Sinttijd ontgroeid menen, weer een prachtig feest maken!

Donderdag 12 Januari, 19 uur, Nieuwjaarsreceptie 2017
6 rue Erckmann Chatrian, Strasbourg

De Permanente Vertegenwoordiger van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Raad van Europa

Ambassadeur Onno Elderenbosch

en

het Bestuur van de Nederlandse Vereniging

hebben het genoegen

de leden van de Nederlandse gemeenschap met partner in Straatsburg e.o

uit te nodigen voor de Nieuwjaarsborrel op de Nederlandse Residentie op donderdag 12 januari 2017 van 19:00 tot 21:00

6, rue Erckmann Chatrian
67000 Strasbourg

R.S.V.P.:
STR- RSVP@minbuza.nl

De definitieve bevestiging van het aanvangstijdstip volgt nog.

Personalia

De redactie kreeg een bericht van één van onze eerdere supporters van onze Vereniging, Nienke Derks. Nienke heeft voor haar studie biowetenschappen stage gelopen in Straatsburg in 2013. Zij heeft in dat jaar weet ik me nog te herinneren enthousiast deelgenomen aan onze activiteiten. Ze liet me weten inmiddels cum laude te zijn

afgestudeerd. En doet nu in Utrecht een promotieonderzoek in de neurowetenschappen.

Laat de redactie weten wat naar Uw voordeel wetenswaard is voor de NVSO-gemeenschap voor een volgende Rommelpot.

Mededeling over gezondheidszorgvoorzieningen voor Nederlanders in Frankrijk

De Club Medische Uitvoerders voor Nederlanders in Frankrijk is een vereniging speciaal bedoeld om Nederlanders in Frankrijk de mogelijkheid te bieden een aanvullende verzekering te bieden boven de verplichte CPAM-basisverzekering.

De CMUnf is in 2000 opgericht en is opgezet als een vereniging volgens de Franse wet van 1901, die ten doel heeft collectieve (ziektekosten-)verzekeringen aan te bieden die aansluiten bij de speciale behoeften van Nederlanders die in Frankrijk wonen.

Destijds was de bedoeling tweeledig: door een collectief van gelijksoortige verzekerden te vormen kon een op de behoefte toegesneden verzekering worden aangeboden tegen een concurrerend tarief. Na de invoering van de Zorgverzekeringswet ZVW in Nederland in 2006 werd de behoefte aan een passende aanvullende verzekering boven de verplichte CPAM-basisverzekering groter en ook hierin kon door CMUnf prima worden voorzien.

De CMUnf is aangesloten bij de Federatie van Nederlandse Verenigingen in Frankrijk (FANF).

Onderstaande brief plaatsen wij ter informatie op verzoek van het FANF bestuur. Voor meer informatie over de CMUnf kan je ook terecht op de website van de FANF (www.fanf.fr). Je moet dan doorklikken op "verenigingen" en dan op "CMUnf".

Hans de Jonge

Draguignan, 9 april 2016

Aan alle leden van de Nederlandse verenigingen in Frankrijk

Zeer geacht lid,

Met deze brief richt ik mij tot u om u te informeren over onze vereniging, genaamd "Club van Medische Uitvoerders voor Nederlanders in Frankrijk", kortweg CMUnf.

Als onlangs gekozen voorzitter van deze vereniging heb ik tijdens de algemene ledenvergadering van de FANF, de federatie van Nederlandse verenigingen in Frankrijk, beloofd de leden van de verenigingen kort te informeren over wat de CMUnf doet voor ons in Frankrijk.

De Franse wetgeving staat aan particulieren toe zich collectief te verzekeren op voorwaarde dat zij zich in een vereniging hebben verenigd. Daarvoor is de CMUnf in het jaar 2000 opgericht, met als doelstelling een collectieve aanvullende verzekering voor ziektekosten aan te bieden, de competitiviteit daarvan te bewaken, onze leden te informeren over het Franse zorgsysteem en de belangen van onze leden te behartigen in de ruimste zin van het woord.

Een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering is een solide en financieel aantrekkelijk alternatief voor de individuele ziektekostenverzekeringen die door de diverse Franse verzekeringsmaatschappijen worden aangeboden. Daarnaast heeft het bestuur van de CMUnf inzicht in de specifieke belangen van haar Nederlandse leden, hetgeen steeds weer van groot belang blijkt te zijn bij de onderhandelingen met de Franse verzekeraars.

Omdat wij als vereniging geen assuradeur mogen zijn werken we samen met Peter de Jong van Assurances Secara 3000, verzekeringspecialist voor Nederlanders in Frankrijk. Secara fungeert als tussenpersoon. Samen met Peter de Jong bewaken wij als bestuur dat de portefeuille competitief blijft. De verzekeraar is thans April International. De via Secara verzekerden zijn automatisch lid van onze vereniging. We hebben inmiddels meer dan 1000 leden mogen begroeten.

Wat is er zoal bereikt bij de onderhandelingen, die wij als bestuur jaarlijks voeren met de directie van de verzekeraar?

- er is een voor iedereen passend zorgverzekeringsaanbod;
- de premies daarvan hebben we competitief kunnen houden;
- er bestaat geen leeftijdslimiet als toelatingscriterium;
- voor toelating wordt ook geen medische evaluatie verlangd;
- bij verzekeraar April International is een Nederlandstalige helpdesk ingericht. Deze wordt bezet door twee Nederlandse medewerkers en is met een eigen telefoonnummer direct bereikbaar;
- op onze website www.cmunf.fr kunt u zich via "directe inschrijving" aanmelden;
- sinds dit jaar kunnen we een relatief goedkope reisverzekering voor reizen buiten Europa aanbieden, die uitgaat van een onderliggende verzekering met een door de reisverzekeraar afgegeven garantie dat er ook wordt uitgekeerd als de onderliggende verzekering niet uitkeert. Er zijn twee varianten: per reis op maat af te sluiten en doorlopend voor een jaar, met een maximum verblijf van 90 dagen;

Bent u geïnteresseerd en wilt u meer informatie, neem dan gerust per e-mail contact met mij op, dan wel met Assurances Secara 3000. Onder vindt u de e-mailadressen.

Met vriendelijke groet,

Dirk Vermeij voorzitter CMUnf, voorzitter@cmunf.fr peter.de.jong@secara.fr

Achterliggende activiteiten/evenementen

14 September, Ode aan *Shakespeare en Cervantes*

En het was ook nog eens een prachtige zomeravond op woensdag de 14e september in de ruime tuin van de 'Lieu d'Europe' in het Europees kwartier van Straatsburg.

Dat droeg bij aan een ideale sfeer voor een veelzijdige muzikaal/poëtische ode aan de twee literaire giganten ter herdenking van hun overlijden, 400 jaar geleden. Het was een initiatief van enkele Permanente Vertegenwoordigingen bij de Raad van

Europa, diverse culturele instellingen en van de stad Straatsburg. Met onder meer medewerking van het Straatsburgse Engelstalige toneelgezelschap 'Tagora'².

Een Oostenrijkse voordrachtskunstenaar trapte af met een werveling van citaten uit het werk van de tijdloze schrijvers. Daarna was het de beurt aan Tagora met een aantal acts waarvan er één extra indruk maakte: de monoloog van Hamlet in tien talen, ja zelfs in het latijn, om daarmee, deels dus met terugwerkende kracht, de brede internationale betekenis van de geschriften van de oude Brit te onderstrepen³.

² Genoemd naar de auto waarin één van de indertijdse oprichters reed, de Talbot Tagora. Zie www.tagora.eu

³ Zijn toneelstukken worden niet alleen overal gespeeld... zij worden ook gespeeld in een min of meer authentieke locatie.... op zo'n 15 plaatsen in de wereld is de 'Globe' nagebouwd, de Londense schouwburg uit Shakespeare's tijd, zijn 'thuis theater'. Ook in Nederland, in Diever, in Drenthe staat er één.

Ons Verenigingslid Elena Malagoni, actrice bij Tagora vertolkte Hamlet in de Italiaanse versie met waardige passie.

Daarna lag het accent op (zuidelijk) Spanje en eindigde de avond met meeslepend flamenco gitaarspel en wervelende en gepassioneerde danseressen. Voor herhaling vatbaar.

En, de avond droeg er ook aan bij om de 'Lieu d'Europe' ⁴ bij een breder publiek onder de aandacht te brengen. En tegelijk de mogelijkheden van de plek uit te buiten.

15 September, Avond van de Nederlandse Korte film

En de avond daarop was er weer een huiskamerfilmavond, bij Gerard de Boer. Dit keer gewijd aan de Nederlandse korte film, een genre waarmee Nederland zich internationaal regelmatig onderscheidt. Een kransje van liefhebbers kon genieten van een caleidoscopische range van onderwerpen en grafische technieken.

Van sociale drama's tot hilarische verwickelingen of alleen maar kunstige wervelende beelden.

En, het mooie van korte films... bevalt een filmpje je niet zo goed... geen probleem, elk kwartier nieuwe kansen. Tegelijk was het ook een prettige ervaring om na elke film elkaars appreciatie uit te wisselen en tegelijk ook faits divers de revue te laten passeren.

U begrijpt, het werd een lange avond met die korte films.

Goed mogelijk dat we op een volgende avond nog een keer de formule van de korte films gebruiken.

En dat alles met dank aan 'ons' Buitenlandse Zaken die mooie compilaties van de beste korte films beschikbaar heeft.

30 September, De laatste zomer-Brant-Stammtisch

De rond 15 medeborrelaars werden op vrijdag, de 30'e september bijkans overvallen door sentimentele, nostalgische gevoelens... zulk mooi weer maar wetend dat we nu logischerwijs het buitenverblijf weer voor binnen moeten wisselen.

Maar het is een grappig gebeuren... zo één keer per maand zie je telkens weer andere gezichten aanschuiven... sommige van onze leden zijn meestal in het buitenland, zoals Wilma van der Riet, die haar MRI-expertise in een veelheid van landen deelt. Maar als ze 'binnen' is op Stammtischtijd, dan schuift ze aan. Anderen komen speciaal voor deze borrel en zijn minder frequente bezoekers van andere activiteiten. Allemaal goed... het staat eenieder vrij zijn eigen contactmomenten te kiezen⁵.

Op naar de volgende, op vrijdag 28 oktober! Weer bij Brant, dan waarschijnlijk binnen!

⁴ Kijk eens op de website... Lieu de l'Europe, Strasbourg <http://lieudeurope.strasbourg.eu/>

⁵ En komt er een vraag op die niet direct beantwoord kan worden dan gebeurt dat alsnog in de Rommelpot. Zoals een vraag van Yolanda ter Maten... zie het antwoord hieronder in een bijdrage van Elena Malagoni over de oorsprong van cocktailnamen.

9 Oktober, Het Verenigingssjoelkampioenschap

Er werd niet alleen met spanning uitgezien naar deze tweede editie van de nieuwe aankomende klassieker voor juist een Néderlandse Vereniging maar het gebeuren heeft ook alle verwachtingen ingelost op zo'n manier dat er zeker een reprise komt.

Zo rond drie uur stonden en zaten een dertigtal sjoel-enthousiasten aan de aftrap voor het tweede Verenigingssjoelkampioenschap in het clubhuis van des Amis de Sjoelbak in Lampertheim. Gelijkelijk verdeeld over de twee categorieën ouderen en jongeren.

En dat deelnemersaantal was precies goed want idealiter moest het aantal deelnemers in het clublokaal ook niet boven de 32 uitkomen⁶.

En dat alles onder het ontspannen en tegelijk strakke toezicht en de behulpzame coaching van Joke van der Kwast en vijf van haar 'amis du sjoelbak'.

Joke hield ons vanaf aanvang bij de les... we dienden te spelen volgens de officiële spelregels. Dus geen "Koningsdag lossigheid" of een soepele gang van zaken die we ons op een Oudejaarsavond nog weleens veroorloven.

We mochten elk vijf keer spelen, telkens met een andere (van de 8 waterpas opgestelde!) sjoelbakken,

⁶ Dat kan nog wat worden bij de groeiende belangstelling ... een grotere ruimte of zelfs... kwalificaties: voorronden!

immers, elke tafel is weer verschillend en kan daardoor het resultaat beïnvloeden.

En de bovengenoemde coaching heeft de gemiddelde prestaties zeker opgeschroefd... 'gericht schuiven en vooral niet te hard'. Maar die prestaties haalden het (voor wat de meesten van ons betrof) natuurlijk niet bij wat de assistenten van Joke in enkele demonstratiepartijen tussen de bedrijven door ten beste gaven⁷.

In elk geval zagen we ons vermoeden bevestigd dat het toch mogelijk moet zijn om te vermijden dat de meeste stenen dicht aaneengeschoten voor de openingen blijven liggen.

Wellicht is het een idee voor volgend jaar als er wordt begonnen met enkele demonstraties, ter lering en inspiratie.

⁷ Zoals ook onze Monique Middelhoek (dit keer helaas verhinderd) weleens tot de betere spelers gerekend zou kunnen worden: zo nu en dan schuift Monique met de 'Amis du Sjoelbak' mee, heeft ook een eigen bak en gebruikt die ook. De redactie hoorde zelfs over plannen van Monique en anderen om in haar woonplaats Saverne ook een Sjoelvereniging op te richten.

Na enkele uren intensief spelen en schuiven met daartussendoor voor het evenwicht een ontspannen drankje en kout met die en gene waren de winnaars bekend. Bij de senioren bevestigde Wiboo Koopmans zijn klasse door zijn titel onbedreigd te prolongeren... een prestatie die hij deze keer met een fraaie glazen wisselbeker beloond zag. Een beker die de toevoeging 'wissel' volgend jaar kan verliezen als Wiboo volgende jaar voor de derde keer wint, want dan kan ie blijvend in zijn prijzenkast.

En dat is niet onmogelijk want Wiboo vertrouwde me toe zelf ook een bak te hebben en regelmatig met vrienden een partijtje te schuiven. Heel goed! Dit keer was er ook een speciale (troost)prijs voor de - dit keer - minst scorende seniorendeelnemer. De

onderste regionen waren goed bezet. We zouden zelfs kunnen zeggen dat het dringen was daar. Uiteindelijk ging Renée Freeling met de troostprijs naar huis... een zoete koek in cupvorm met bij behorende zoete schijven.

Zo zagen we maar weer, winnen is mooi, verliezen is zoeter!

Bij de junioren werd verrassend goed gepresteerd, soms beter dan bij de senioren. Er werd in deze categorie zonder uitzondering zeer geconcentreerd gespeeld en zo hoort het ook: het ging tenslotte om een echt kampioenschap.

Winnaar werd dit keer Simon Sellier, 10 jaar! Ook Simon ging met een fraai glaswerk als wisselbeker naar huis. Titelverdedigster Clémence Hill speelde ook dit jaar weer zeer goed en eindigde dan ook redelijk hoog in het klassement maar Simon was dit keer de beste.

Gelet op het algemene hoge prestatieniveau van alle jongere deelnemers mochten ze allemaal drie cadeaus uitzoeken uit een indrukwekkende stapel. Voorzitter Frank zwaaide ook Joke en haar staf uitgebreid en zeer verdiende lof toe. Zij offerden toch maar een hele weekendmiddag op om ons zulke genoeglijke uren te bezorgen. De fles Crémant voor elk teamlid was dan ook meer dan verdiend. Grand chapeau bas!

En we hopen dat we volgend jaar weer zo'n mooi verbond met de 'Amis' mogen sluiten!

En... we wensen reeds nu onze Sjoelbakvrienden alle sterkte en succes toe bij de organisatie van het Wereldkampioenschap in 2018 in Lamperheim... met ook veel individueel of club sportief succes!⁸

⁸ Er zijn al veel aanmeldingen van 'all over the world', zoals bijvoorbeeld 15 (!) deelnemers uit Zuid-Korea.

Biercocktails

Als we het over cocktails hebben dan gaat het meestal over een combinatie van likeur, sterkere drank en diverse soorten fris.

Een combinatie met bier blijft meestal buiten beeld. Ten onrechte want er is een breed gamma aan prachtige biercocktails voorhanden met vaak heel aparte benamingen en oorsprong.

Natuurlijk kennen we de 'Monaco' die sommigen van de borrelaars op de laatste Stammtisch bestelden (bier / pils met limonade en grenadinesiroop) en de vraag van Yolanda (ter Maten) naar de herkomst van de naam bracht me op het idee niet alleen dit na te gaan maar ook eens breder te kijken. Hieronder geef ik U een selectie van mijn nasporingen.

'Monaco' refereert met het witte schuim en het rode bier aan de (overigens verre van unieke) kleuren van de vlag van Monaco. Verwante biercocktails zijn de 'Snakebite' (half bier, half appelcider) en de 'Tango' (bier met alleen een beetje grenadine, geen limonade). En bier met alleen (al dan niet citroen)limonade is een Panaché oftewel een 'Radler' in Duitsland, 'Shandy' in het VK. 'Panaché' is overigens geëvolueerd van een sterkere versie met absint en anisette in de 19e eeuw tot de huidige, aanzienlijk rustiger versie.

Maar nu na deze min of meer bekende variaties een potpourri van ongebruikelijke of ronduit verrassende biercocktails.

Hou er een paar in gedachten om Uw gasten (of Uzelf natuurlijk) eens te verrassen.

- Allereerst uit onze eigen regio: **Choucroutas**: bier met citroensap en angostura bitter (of Fernet Branca) + zuurkoolsap. Drink het lauw. Het heeft de naam te helpen tegen katers.

- **Dame du Lac**: bier + whisky, een creatie van de helaas niet meer bestaande brouwerij Adelscott, geïnspireerd door een boek van Raymond Chandler uit 1943;
- **Diesel**: bier met coke. Als u bier van meer dan 8% alcohol gebruikt heet het "**Turbo diesel**" en dat heeft niets met sjoemelen te maken!
- **Dirty Bastard**: gemberbier + Jameson whiskey + limoensap (de groene) + siroop en een bittertje;
- **Drunken Godfather**: bier + amaretto + whisky;
- **Dutch 'n Stormy**: gemberbier + Jenever + limoensap – fris, sterk en het moet 'stormachtig' lekker zijn;
- **Embuscade**, de Hinderlaag, uit Normandië: bier + witte wijn+calvados + cassis siroop + citroensap. Oppassen dus!
- **Entente cordiale**: bier + champagne + frambozenlikeur;
- **Flaming orgasm**: beer + Bacardi – klinkt veelbelovend;
- **Hangman's blood**: Porter bier + rum + gin + brandy – een cocktail beschreven in een roman uit 1929 van Richard Hughes, en met wat variaties herschreven door Anthony Burgess in the 60's (is ook de schrijver van 'Clockwork Orange');
- **Hollandse punch**: Wieckse rosé + oranjebitter + Bokma citroenjenever + citroensap+ komkommer en appelschijven, met ook een paar sinaasappelschijven;
- **Kopstootje**: bier met jenever (in het bier, niet ernaast!);
- **Irish Carbomb (!)**: Guinness bier + Kahlua + Baileys + Jameson whiskey. Je hebt diverse variaties... de 'normale' **Carbomb** (Guinness beer + Baileys + Kahlua), de **Canadian carbomb** (beer + whisky + maple (ahorn) likeur) of the **Jamaican carbomb** (beer + rum + crème de rum) ...ik heb de indruk

dat je dit drankje beter op afstand kan houden;

- **Lunch box:** bier + amaretto likeur + sinaasappelsap – een voedzame mix...deze cocktail zal zijn naam niet voor niks hebben... om te proberen dus;
- **Pink panty dropper:** beer + everclear liquor (graanalcohol van 95%) + tequila + paarse limonade – kon niet vinden welk verhaal hier achter zit...intrigerend...in elk geval, met die sterke alcohol, oppassen;
- **Poor man's black velvet:** Guinness bier + cider (als bier en cider in aparte lagen zijn te zien, dan is het eerder een *Snakebite*);
- **Red eye:** bier + een rauw ei + tomatensap... heeft de naam een katerbestrijder te zijn, sinds de film "Cocktail" uit 1988;
- **Red witch:** bier + cider + cassis + Pastis – en, dit zou het favoriete drankje zijn van Hell's Angels bikers;
- **Saudade:** bier + rode wijn + kersensiroop. Saudade, nostalgie komt in betekenis het meest nabij. De Portugese dichter/schrijver Fernando Pessoa definieerde het als "de poëzie van de fado";
- **Sjoes:** Oud Bruin + drie delen pils – vooral populair in Limburg en Brabant;
- **Sky bunny:** bier + rum + eidooiers + kardemompoeder + kaneelsiroop +

gembersiroop – drink het warm... er worden potentiebevorderende kwaliteiten aan toegeschreven!

- **U-boot:** bier + vodka. De wodka moet in een klein glas worden gegoten dat in het bierglas wordt geplaatst... alleen al voor het ritueel een aanrader!
  - **Voyageur las,** voor de vermoeide reiziger: bier + wijn + ahornsap + tabasco + tomatensap – een aanrader om weer op krachten te komen na een vermoeiende tocht (*door Canada schat ik in*);
  - **Walking dead:** bier + whisky + absinth + vodka + Jägermeister + baileys + meloenlikeur – een uiterst straffe Scandinavische mix;
  - **Waltz:** bier + pepermuntsiroop – een verfrissende variant op de 'Tango'.

Aller... probeer één of meer van deze recepten eens. Wees niet te bescheiden... mix rustig een eigen variatie en... als die U smaakt, laat het, met een passende cocktailnaam, de Rommelpotredactie weten!

Maar U weet... à consommer avec modération!

Elena Malagoni (vertaald door Gerard de Boer)

Nabeschouwing Rio: de Olympische Spelen

Ook zo genoten van de Spelen in Rio? Ik bedoel niet de Olympische Spelen, waar grootverdienende golfers voor de tribune wegbleven uit vrees voor het zikavirus maar bedoelden dat er te weinig te verdienen was. Overigens veel respect voor de vele eerlijke sporters daar.

Maar ik bedoel hier meer de Paralympics. Gelukkig hebben zowel de Franse als Nederlandse TV er uitgebreid aandacht aan gegeven.

Ik heb met de grootste bewondering voor alle deelnemers gefascineerd gekeken. Het zal je maar gebeuren... gehandicapt geboren of door een groot leed in die positie te komen en dan meedoen op dit niveau... daar geldt voor mij echt dat deelnemen belangrijker is dan winnen. Grand chapeau bas!

Straatsburg vroeg in de morgen

Straatsburg. U zult zeggen bekend gebied, Straatsburg overdag en Straatsburg by night...zeker, maar toch is er een Straatsburg dat in elk geval bij Uw redacteur tot voor enige tijd niet zo bekend was... Straatsburg in het weekend, in de vroege morgen, zo rond een uur of negen... loop dan eens door een stil Petite France, ervaar een leeg plein Benjamin Zix (de in Straatsburg geboren tekenaar/etsers in La Grande Armée). Kijk eens omhoog in de smalle straatjes met de gelaagde overhangende daken. Een vroegere poëtische jurist-vertegenwoordiger van Nederland (Buitenlandse Zaken) bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens zag in de overhangende bovenste dakenlaag de extra bescherming die het Hof geeft aan burgers tegenover hun eigen staat. Mijmer wat bij een goede koffie al dan niet met het goede gebak op een terras (wellicht nog net) of vanachter de ruit. En er is meer dan Petite France... ik realiseerde het me weer...wat een voorrecht, zo'n prachtige stad, zo'n mooi centrum, zo dicht bij de hand. Maar, zie Straatsburg als pars pro toto voor alle architecturale en sfeervol moois in de Elzas Andere steden, stadjes of dorpen geven een gelijk gevoel, denk eens aan Riquewihr. Het moet een mooiere ervaring zijn dan later op de dag daar.

Uw redacteur zocht die rust vroeger in zijn woonplaats Leiden maar ook daarbuiten...op zondag, fietsen naar Amsterdam en zo rond 10 uur over de Amsterdamse grachten rijden, dan koffie met appelgebak en slagroom of iets dergelijks en weer terug... prachtig... een heel andere stad, veel mooier.

Jackson Pollock in het Kunstmuseum van Bazel en ook een karikaturen/cartoonmuseum

U kent Pollock waarschijnlijk van zijn schilderen met druppels of lange slierten verf maar het Bazelse Kunstmuseum eert hem nu met een tentoonstelling van zijn vroege meer figuratieve (of minder abstracte) werk. Pollock heeft vanaf zijn vroege jeugd moeten vechten tegen een alcoholverslaving en er wordt wel gezegd dat ie het figuratieve heeft verlaten juist vanwege problemen met alcohol. Zoals Peggy Guggenheim het werk van Theo van Doesburg in een hogere waarderingsschaal heeft gebracht, zij het postuum (zij kocht werk van hem van zijn weduwe, Nelly van Doesburg), heeft ook Pollock van haar waardering en bekendheid mogen profiteren. In

zijn geval was een begunstigende factor ook nog dat zij, ook om persoonlijke redenen, het even gehad had met de Franse surrealisten en deswege de Amerikaanse avant-garde pousseerde, in de personen van Marc Rothko en... Pollock.

De nu getoonde meer figuratieve werken zijn zeer het aanzien waard.

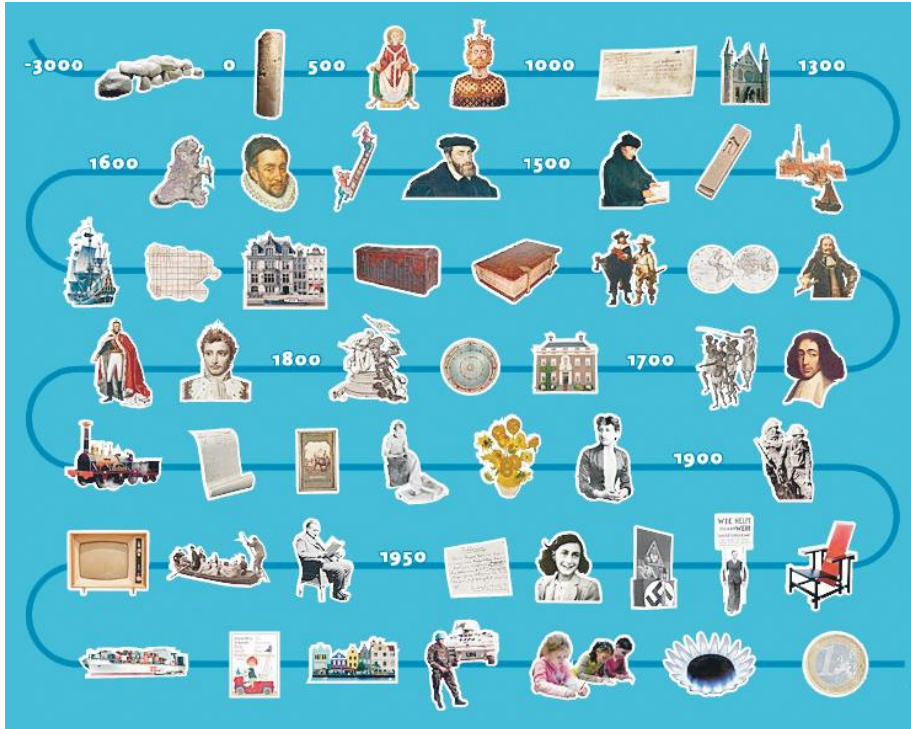
Persoonlijk zie ik deze liever dan de 'drippings' waarmee ie ècht beroemd is geworden... je ziet er -enige- verwantschap in met bijvoorbeeld Willem de Kooning, de Nederlandse Amerikaan (1904-1997) die ook als exponent van de Amerikaanse avant-garde mag worden aangemerkt.

En, als u dan toch in Basel bent: In Beyeler herleeft de tijd van der Blaue Reiter. En er is het Tinguely museum, maar ga eens naar het aardige Karikatuur en Cartoonmuseum met een mooie verzameling topwerken van de grote meesters op dit gebied; Er heerst een aangename sfeer en juist ook door de vaak kritische blik van de artiesten maakt het een niet pretentieuze indruk... een kleine oase.

Meer info: Pollock, t/m 22 januari 2017; <http://www.kunstmuseumbasel.ch>; St Alban-Graben, Basel, Beyeler Musée de la Caricature et du dessin humoristique, St Alban-Vorstadt 28: www.cartoonmuseum.ch

Een plastiek van van Doesburg in Leiden!

Een paar jaar geleden is de 'Canon van Nederland' vastgesteld: een overzicht van Nederlands ontwikkeling en de Nederlandse geschiedenis in 50 onderdelen.

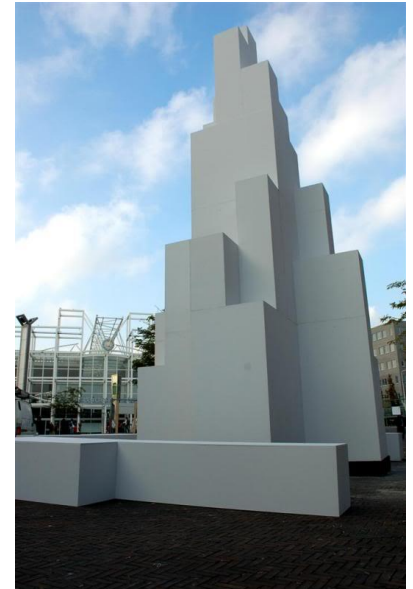
Op weg daar heen zijn er nog wel een paar tot dan veronderstelde reputaties gesneuveld. Zo is er uiteindelijk geen plaats toegekend aan Laurens Janszoon Coster, de 'uitvinder van de boekdrukkunst' uit Haarlem. Er bleken te weinig argumenten om die trotse benaming blijvend te schragen. Maar in één van die 50 onderdelen staat wél 'De Stijl', met onder meer de vermelding van diens coryfeeën Piet Mondriaan, 'onze' Theo van Doesburg en Gerrit Rietveld.

Maar toch wonderlijk: in Nederland zijn er vrijwel geen architectonische producten van De Stijl te vinden. Mondriaan richtte zich sowieso op schilderen maar Rietveld en van Doesburg waren ook architecten. Van Rietveld

kennen we, naast zijn iconische meubelwerk, in elk geval het prachtige Schröder-Rietveld huis in Utrecht maar van van Doesburg is er niet veel meer dan een paar kleurstellingen in enkele huizenblokken, zoals in Drachten. Het had anders gekund als bijvoorbeeld de Universiteit van Amsterdam indertijd meer moed had getoond een ontwerp van van Doesburg voor een soort Aubette 1928 had geaccepteerd en laten uitvoeren⁹.

Een twintig jaar geleden is in Leeuwarden een poging gedaan een plastiek naar een ontwerp van van Doesburg van de grond te krijgen. En toen het daar niet lukte zijn in Leiden, de bakermat van 'De Stijl', initiatieven vanuit de burgerij opgekomen om het plastiek daar te verwerkelijken. Er is een proefopstelling gekomen, waaraan onze zustervereniging Theo van Doesburg nog financieel heeft bijgedragen. Maar ook dat initiatief heeft, na veel gedoe met gemeenten en andere instanties niet geleid tot een definitief object. Einde oefening, helaas, zo was de gedachte.

Maar de redactie ontving recent een hoopvol bericht van ons in Leiden wonende verenigingslid, Geertrui Marks-van Lakerveld: er zijn in Leiden alsnog een paar kogels door de kerk... het gemeentebestuur heeft een definitieve plek voor het kunstwerk bepaald en de fondsenwerving is van start gegaan. Hoewel het twijfelachtig is of het plastiek er in november 2017 (stichtingsmaand en jaar van De Stijl) al zal staan... we geloven er weer in, het komt er! Geertrui, bedankt! En hou ons ook van het vervolg op de hoogte!

⁹ Zie het artikel over 'De Stijl' in Rommelpot nr 2, juni 2016.

Nederlandse kunstenaars in de Elzas

En nog steeds werken Nederlandse artiesten in de Elzas. We kennen natuurlijk ons medelid Anke Vrijs, een begaafde multitasker... professeur aan de INSA (Institut National des Sciences Appliquées), voorzitter van onze zustervereniging Theo van Doesburg, gediplomeerd stadsrondleidster, animatrice van inspirerende tekensessies

voor liefhebbers in haar atelier in Eckbolsheim. Zie Vrijs-Anke-Eckbolsheim.

Maar ik noem hier ook Johannes Blonk. (Nog) geen lid van onze Vereniging, werkend in contemporaine stijl, mede geïnspireerd door de beginselen van 'De Stijl'. Hij exposeert geregeld in en ver buiten de regio. Zie www.blonk.fr.

En Meta Lebens, wonend in Straatsburg werkend in semi abstracte stijl. Meta heeft zojuist geëxposeerd in "L'Escalier" in Brumath, in de intieme galerie van de charmante en altijd actieve Michelle Schneider, die daarbij ook nog fantastische brunches en gastronomische avonden organiseert. Zie ook <http://www.a-lescalier.com>

Meta heeft als thema aan het geëxposeerde werk meegegeven... 'le plat pays... qui est le mien'.

Dictatoren en poëzie, wonderlijk maar niet ongebruikelijk

Dit keer een wat onverwachte keus... gedichten van dictatoren en daaropvolgend, ter compensatie gedichten van een categorie medemensen met een sympathieker mentale handicap.

Vooreerst de poëtische autocraten.

Ik keek er wel van op hoeveel dictatoren zich aan het dichten hebben gezet op enig moment. Als je de lijst ziet die Paul Damen in zijn boek 'Bloemen van het kwaad' (Koppernik-2016) heeft opgenomen ben ik geneigd te zeggen... allemaal!

Ik noem een paar van de dertig namen uit het boek... Koning David, Djengis Khan, Robespierre, Napoleon, Stalin, Mussolini, Hitler, Fidel Castro, Che Guevara, Pol Pot, Khomeini, Saddam Hoessein, Kadafi, Osama Bin Laden. Ik miste Poetin maar dat kan nog komen, hoewel Stalin en de meeste van zijn collega's in deze categorie vooral op jongere leeftijd dichtte en die levensfase heeft Poetin al achter zich gelaten.

Voor een deel zijn de gedichten krijgshaftig, ter onderstreping van de eigen positie en politiek maar soms is het onverwacht gevoelig en dan weer gewoon vreemd warrig.

Een paar voorbeelden. Ik neem de gedichten op in de Nederlandse vertaling:

Hitler (1889-1945). Verdere toelichting overbodig. Er zijn veel gedichten aan hem toegeschreven en maar van enkelen is vastgesteld dat die echt van zijn hand zijn, zoals:

Denk daaraan!

*Als je moeder oud geworden
En jij ook wat ouder bent,
Als wat vroeger haar licht afging
Nu tot last zich heeft bekend,
Als haar lieve, trouwe ogen
Niet meer kijken als voorheen,*

Als haar voeten, moe geworden,
 Niet meer dragen,
 Steun haar dan met beide armen en leidt haar met
 blij gemoed-
 Want het uur komt dat je huilend
 Haar voor het laatst begeleiden moet.
 Vraagt ze iets, geef dan ook antwoord,
 Vraagt ze nog iets, wordt niet moe!
 Vraagt ze nog wat, spreek haar
 niet te ruw, maar rustig toe!
 Kan zij niet meer alles volgen,
 Leg dan alles uit, bedaagd;
 Want het bittere uur zal komen
 Dat haar mond je niets meer vraagt!

Dan *Napoleon* (1769-1821), met zijn dubbel imago van oorlogszuchtige massamoordenaar en bouwer aan de rechtsstaat met de prachtige 'Code Civil' en de vele bruikbare administratieve maatregelen (naamgeving, kadaster).

Hij schreef in zijn jongere jaren een merkwaardige aubade op een actrice, madame Saint-Huberty die hij zag optreden in Straatsburg (!) , net na zijn opleiding aan de Ecole Militaire. Er is aan getwijfeld of het gedicht wel van hem was want het werd t e goed gevonden! Maar studie van zijn Corsicaanse Frans gaf de doorslag. Echt van hem wordt dus aangenomen.

Kleine madrigaal voor madame Saint-Huberty

*Romeinen, zich beroepend op illustere stam,
 Kijk, waarvan afhing Uw ooit prille Rijk!
 Zelfs Dido lukte het niet om tegelijk
 haar minnaar te vertragen, zodat hij ontkwam.
 Maar was de andere Dido, briljant hier geplant,
 Toch Koningin van Carthago gemaakt
 Dan had hij voor haar w el zijn Goden verzaakt
 En was Uw gebied nog een onbeschaafd land.*

En dan keizer *Hirohito* (1901-1989), wiens potentiële invloed op het Japanse volk en het militaire apparaat veel groter is gebleken dan lang werd aangenomen en daardoor slaagt voor een toelatingsexamen tot deze dictatorengalerij.
 Een klein gedichtje, uit 1945 (waarin de pijnboom voor Japan staat):

Pijnboom

*Dapper, die pijnboom,
 Die niet van kleur verandert,
 En toch de sneeuw draagt.
 Ook mensen
 zouden zo moeten zijn.*

Maar dan nu, en nu wordt het pijnlijk... het revolutionaire jeugdidoel van velen, zelfs nog van een opvolgende generatie¹⁰.

Ik sta om boven- en onderstaande reden wat langer stil bij deze vermeend mythische figuur.

Het gaat om *Che Guevara* (1928-1967):

Harry Mulisch heeft degenen die indertijd twijfelden aan de groot- en goedheid van Fidel Castro (en, wie Fidel zei, droomde Che) als "eerloze verrader" uit zijn vriendenkring gezet.

Helaas voor onze grote schrijver en met hem voor vele anderen, beiden blijken vorm te hebben gegeven aan een bloedig dictatorenregiem.

Net als Fidel Castro kreeg Che een opleiding bij de Jezuïeten (gelijk de schrijver dezes). Maar bij hen leidde het in hun opleiding bijgebrachte schuldgevoel over onrecht tot groot fanatisme.

Ik laat Fidel Castro even terzijde en zoom in op Che Guevara:

Deze, helaas, het is niet anders, heeft als Minister van Justitie van een gevangenisfort een concentratiekamp gemaakt waar hij

naar eigen zeggen honderden zo al niet meer mensen persoonlijk doodschoot.

Op zeker moment mocht Che dan ook overal de revolutie verkondigen behalve op Cuba want Che's

¹⁰ Eén van de kleinzonen van Uw schrijver mocht een heuse fresco met de klassieke afbeelding van zijn held op de muur van zijn kamer in het ouderlijk huis laten aanbrengen!

methoden werden zelfs Castro te grijs. Er is – veel - meer maar deze observatie lijkt me genoeg voorlopig.

Het verdere verloop kent U. Hij is in Bolivia gevangen genomen en geëxecuteerd.

Ook hij heeft geregeld -lichtelijk vreemde-gedichten geschreven maar, zonder bronvermelding er ook een aantal overgeschreven.

Maar hier een gedicht van zijn hand:

Christus, ik hou van je

Niet omdat je afdaalde van een ster

Maar omdat je me onthulde

*Dat een man tranen heeft
smarten*

sleutels om de met licht geladen poorten te openen.

Ja... je leerde me dat de mens God is

Een arme, gekruisigde God zoals jij

die met aan je linkerhand

op Golgotha de Slechte Dief

ook een God is!

En denk niet dat het verschijnsel dictator/autocraat op zijn retour is. Zie Poetin en Erdogan. Zelfs zonder vervalsing winnen ze de verkiezingen... Maar het zijn dan ook niet de ouwe houwdegens... ze zijn tegenwoordig eerder slim, charmant en hebben het beste met u voor. Maar, gedichten... natuurlijk... hoop sterft het laatst, maar dat dichten zie ik bij hen toch niet meer zo gauw gebeuren. Maar er zullen vast weer anderen komen met soortgelijke kwalificaties die een gedichtje wel aandurven.

Maar nu, ter compensatie... 'Bloemen van het Goede' van medemensen van een heel andere categorie...

Ik heb hier een boekje met gedichten/gezegden, tekeningen en schilderijen van bewoners van dagverblijf De Hoeve in Laren, en instelling voor mentaal gehandicapten, veelal mensen met een downsyndroom, over wie ik een medisch expert eens hoorde verzuchten... 'waren alle mensen maar zo', d.w.z. met zo'n goede inborst...

De teksten zijn ontroerend en direct met een eigensoortige logica.

Ik moet bekennen dat deze me beter bevallen dan menig eigentijds professioneel gedicht.

Een paar voorbeelden:

*Ik heb
gisteren
een
heel klein
babytje gezien,
in een
container.¹¹*

☺ ☺

*Na dat ik
overleden was
voordat ik het vergeten was
ja
zo denk je
het dan
en als je het
dan denk
dan is het
toch wel
zo.*

☺ ☺

*Ik ga
met oktober
met vakantie
eind oktober
dus dan moet ik
afscheid nemen
van
Frieda
dan kom ik
alleen
te staan.*

---

¹¹ In 2014 hoorde een voorbijganger een baby huilen in een vuilcontainer en deze werd zo bij toeval gered.

Politieke strips in Frankrijk, een klasse apart.

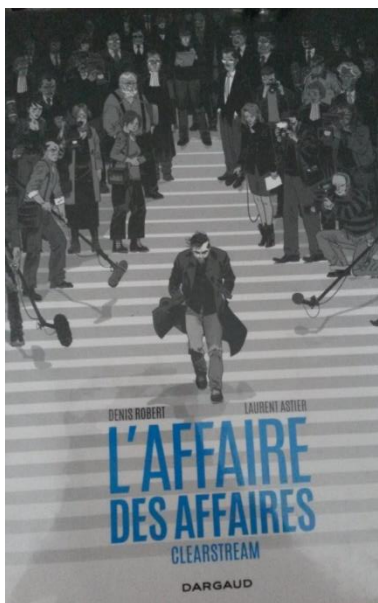
In de jeugd van Uw noterende redacteur stonden strips in een kwaad daglicht... zo het lezen daarvan al niet tot blijvende oppervlakkigheid leidde kon het ook gevaarlijk zijn waarbij het al snel ging over een al dan niet wulps getekende dame of al te veel geweld (Dick Bos!).

Maar vergeet niet dat in vroeger tijden waarin de boekdrukkunst nog niet was uitgevonden en niet iedereen de mooie door monniken gekalligrafeerde werken kon inzien de Bijbel al verstript werd in gebrandschilderde ramen.

Aan strips wordt tegenwoordig zelfs een eigen Muze toegekend, de negende, ook al moet die Muze nog een naam krijgen.

De strips van nu zijn vaak hoogstaande kunststukken van uitermate begaafde tekenaars en scenaristen. Toch verdient meer dan de helft van deze kunstenaars nog niet eens het minimumloon met hun producten, een situatie overigens die zij met veel schrijvers delen.

De producten uit veel landen doen tegenwoordig in kwaliteit niet voor elkaar onder hoewel België jarenlang de weg heeft gewezen met strips als Lucky Luke, Kuifje¹² en Jerommeke en Frankrijk natuurlijk zijn ook licht politieke Asterix¹³ kent.

¹² Tintin au Congo/Kuifje in Afrika en Tintin au pays des Sovjets/ Kuifje in Rusland hebben ook een aantal politieke kantjes. In diverse procedures over Tintin au Congo is het niet tot veroordeling wegens racisme gekomen. De weergave van de zwarte bevolking is gezien als corresponderend met de gangbare opvattingen van die tijd (de dertiger jaren) maar het met dynamiet opblazen van een neushoorn vond men te ver gaan, dat is in een aantal uitgaven aangepast. Zie overigens over het verwante 'politiek correct' en daaruit voortvloeiende aanpassingen van culturele producten Rommelpot 2015, nr 1, pag.6...'De Pietendiscussie staat niet op zichzelf'.

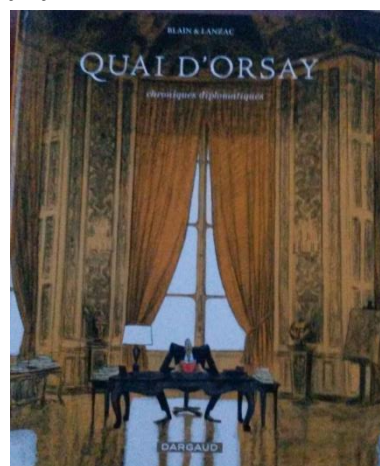
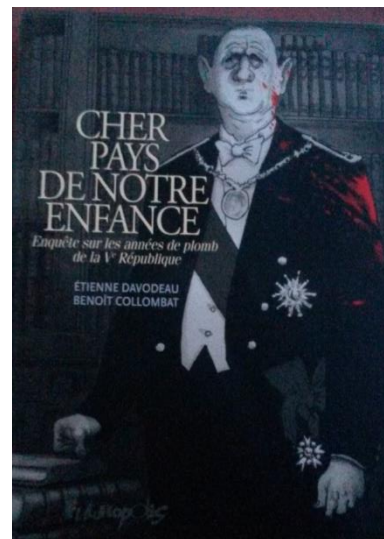
¹³ Herkent u ook in de snor van Asterix die van de bio goeroe José Bové?

Maar Frankrijk springt er bovenuit als het om echt politieke strips gaat.

Toen het Front National van Marine Le Pen vorig jaar departementen dreigde te veroveren lag er onmiddellijk een (passend in zwart wit uitgevoerde) strip in de winkel waarin aan de hand van het partijprogramma beeldend werd geschilderd wat er zou gebeuren als zij president zou worden.

Over de affaire 'Clearstream' waarin leidende nationale politici elkaar pootje wilden lichten met insinuaties over geheime bankrekeningen in Luxemburg is ook direct een dikke strip-pil (van bijna 700 pagina's!) voorhanden.

En denk aan het recente 'Cher Pays de mon enfance' over de 'jaren van lood' van de 5e republiek aan de hand van de affaire uit 1979 rond de 'zelfmoord' van Robert Boulin, toen minister van Werkgelegenheid, wat op grond van recent bekend geworden gegevens geen zelfmoord blijkt te zijn en waarin er lijnen lopen tot de top van de indertijdse politici. En dat alles punctueel gedocumenteerd. Prachtige onderzoeksjournalistiek in een getekend jasje.

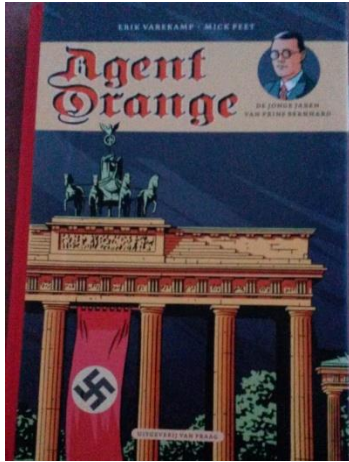
En we kennen natuurlijk de al weer een paar jaar oude strip over de Corsicaanse zwijgcultuur 'l'enquête Corse'. Vergeet ook niet de breed bekroonde scherpe typering van Dominique Villepin (l'homme qui s'aimait trop') in 'Quai d'Orsay'. De Villepin die ook prominent figureerde in 'Clearstream'.

En dan de vele strips over het politieke en persoonlijke leven van de presidenten. En zie ook het recente 'Ma vie de réac' van Morgan Navarro met al dan niet milde kritiek op een progressieve levenshouding en -stijl.

En ik reken daar ook onder de

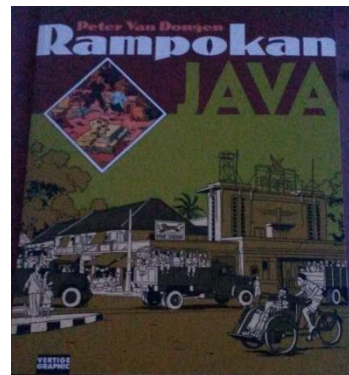
gruwelijk objectieve weergave van de waanzin van de eerste Wereldoorlog door Jacques Tardi, die een paar weken nog voor een indrukwekkende avond zorgde in het kader van de Bibliothèque Idéale in Straatsburg.

En Nederland dan... er is wel 'politiek gestript' in de wat roerige jaren '60/'70 maar dat bleef vooral bij het kortere werk. Een echte Nederlandse politiek strip is Peter van Straaten's 'Bij ons in het dorp' uit 1976 over de handel en wandel van onder

meer Joop Den Uyl, Hans Wiegel en Dries van Agt, met de laatste in de hilarische dubbel rol van pastoor en veldwachter. Van Straaten tekende daarin haarfijn de toenmalige politieke situatie en

verhoudingen. Het werk blijft uniek in deze categorie, zij het dat de stripserie over prins Bernard, Agent Orange uit het begin van deze eeuw zeker een mooie plaats verdient, hoewel de serie op onderdelen meer suggereert dan

kan onderbouwen.

Er is nog wel werk verschenen over Nederlands Indië, de politieke acties, zoals bijvoorbeeld 'Rampokan' uit 1998 van Peter van Dongen maar

het zijn uitzonderingen en ook de 'slag om de Grebbeberg' is verstript maar die zijn eigenlijk meer een historische weergave dan een politieke opvatting.

Een kleine zijsprong: over de Duitse politieke strips is niet zo veel te vinden maar ik heb hier wel aan bijtende strip over de opgang van Angela Merkel waarin duidelijk wordt dat als het om de weg naar macht gaat niemand schone handen houdt, ook 'Mutti Merkel' niet.

Maar tegenwoordig in Nederland? Lubbers, over hem zou wellicht nog een aardige strip te maken zijn, maar Balkenende, Rutte?

Naar analogie van Frankrijk moet het toch mogelijk zijn in Nederland een strip te maken over et doorvoeren van Wilders' program. Maar er komt niets... teleurstellend.

We kennen wel de strips van Suske en Wiske met actuele onderwerpen zoals recent 'Expeditie

Robikson' tegen files, wachttijden, rekeningen en aanmaningen. Maar tegenwoordig zijn een aantal 'Suske's' ook commercieel gestuurd en mede-betaald door een belanghebbende firma. En verder zijn deze meer ontspannend en zeker niet dieper gravend. Beide landen kennen wel de kleine strips

zoals die in de Franse en (in enkele) Nederlandse kranten dagelijks verschijnen, bestaande uit of één tekening of een serie van-meestal drie met een pointe. In Nederland heeft de NRC een aardige: de dagelijkse milde spot over de politieke (en andere)

waan van de dag van twee figuurtjes, een kanarie en een eend (Fokke en Sukke)... Maar ook het weekblad de Groene Amsterdammer bijvoorbeeld wijdt vaak een volle pagina aan spotten met de politiek en de waan van de dag... En zowel in Frankrijk als Nederland heb je de bundeling met allerlei cartoons van het afgelopen jaar.

Maar boek-dikke thematische strips rond politieke kwesties lijken in Nederland niet (meer) goed mogelijk.

Er zijn in Nederland ook mooie tv series geweest over o.a. de affaire rond Doctors van Leeuwen in de tijd van het ministerschap van Winnie Sorgdrager, 'Klem in de draaideur', over Bernard en in 'de Fractie' over de dagelijkse politiek rond het Binnenhof.

Maar dat alles haalt het weer niet bij de messcherpe Franse film 'La Conquête', over de opmars van Sarkozy tegen alles (zijn eigen partijkader) in naar de macht in 2007. Ik moet er nog wel eens bij alle gedoe rond Trump aan denken.

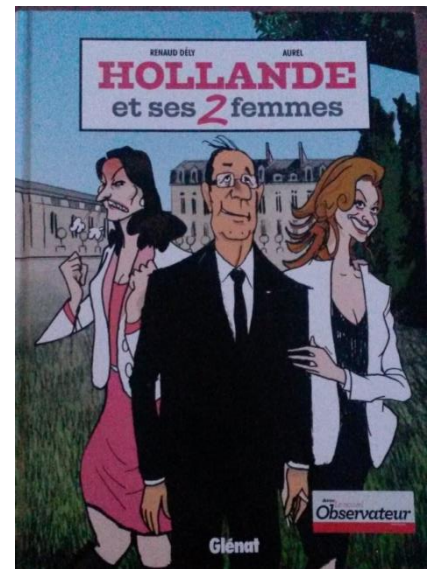
Andere vormen krijgen, in elk geval in Nederland de overhand. Zo is er een paar keer per seizoen het kritische en stripachtige TV programma Zondag met Lubach waarin cabaretier en schrijver Arjan Lubach heikele kwesties als TTIP (het komende Wereldhandelsverdrag), de chaos bij de Kamers van Koophandel en de paniekerige reacties van overheden als het gaat om demonstraties tegen de Monarchie op koddige en begrijpelijke wijze aan de kaak stelt¹⁴. Ook de dagelijkse afsluiting van de VARA-talkshow 'De Wereld Draait Door', 'Lucky TV' gemaakt door Sander van de Pavert, wordt door veel recensenten als de 'strip 2.0' gezien. In Frankrijk is een programma in die richting, de dagelijkse 'Guignols' op Canal + onder politieke druk afgezwakt en nu alleen nog met abonnement te zien.

¹⁴ Lubach heeft dit jaar de prestigieuze zilveren Nipkovich in Nederland gewonnen, de prijs voor het beste, meest kwalitatieve TV programma.

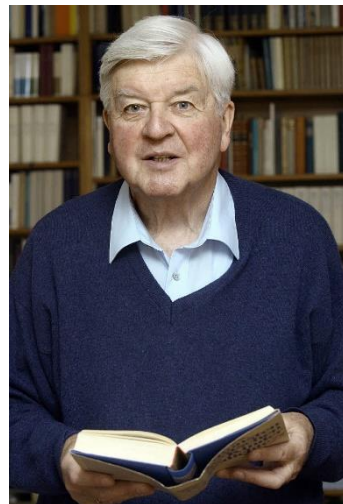
Nederland had nooit de stripcultuur zoals Frankrijk die heeft maar heeft wel de slag naar moderne vormen van beeldtaal zeer goed gemaakt.

Maar, voor wat betreft de politieke 'bandes dessinées' blijft het: Leve Frankrijk, grand chapeau bas!

Gerard de Boer / Marc Wiers

Plichten van de mens

We kennen allemaal 'de rechten van de mens'. Daarover in een hierna volgend artikel meer. Het is één van de voornaamste verworvenheden van onze cultuur, geconsolideerd in nationale en internationale wetgeving.

Maar dan zijn er natuurlijk ook 'plichten van de mens'. Eén van

onze landgenoten, de nu 100 jarige Hans Maiers heeft er een sport van gemaakt juist die voor het voetlicht te brengen. Een 'sport', zeker, want Maiers is de oudste nog levende deelnemer aan Olympische spelen. Voor hem was dat Berlijn 1936 waar hij met het Nederlands waterpoloteam vijfde werd.

Zijn plichten zijn vooral morele richtlijnen. Ik noem een paar 'Maiers'-regels:

- ouders moeten hun kinderen beschermen en begeleiden tot ze zelfstandig zijn.
- ieder mens is uniek in zijn vermogen om na te denken en keuzes te maken. Het is zijn plicht om de talenten waarmee hij is geboren tot ontwikkeling te brengen om daarmee respect bij zijn medemens te verwerven.

- Ieder mens moet bereid zijn verantwoording over zijn daden af te leggen.
- De mens heeft de plicht zijn rede en geweten niet door de inname van alcohol of drugs te vertroebelen.
- Een mens moet anderen behandelen zoals hij zelf behandeld wil worden¹⁵.

Constituties en constituties

Een constitutie is zowat de heiligste tekst van een land of organisatie.

Zo ook in Nederland. Alleen hebben we hier de eigenaardigheid dat wetten die het Parlement (de Tweede Kamer en de Senaat/Eerste Kamer) heeft vastgesteld niet getoetst mogen worden door de Nederlandse rechter aan die Grondwet. Die wetten worden kennelijk verondersteld goed te zijn tot het Parlement zelf er weer aan gaat sleutelen.

Maar, troost, die Parlementaire wetten kunnen wel weer getoetst worden aan een andere, internationale 'Grondwet', het Europees Verdrag voor de rechten van de Mens, door het Hof hier (het Europees Hof voor de Rechten van de Mens- EHRM) in ons eigen Straatsburg. Want, zo is de gedachte binnen de nationale politiek, beter een gerenommeerd internationaal orgaan als toetsers dan één van de vele nationale rechters want wie weet wat zo'n vrije vogel wel eens voor vreemds zou kunnen besluiten. Er ligt wel een wetsontwerp om dat te veranderen maar dat vergt weer een hele juridische ombouw met een constitutioneel Hof als centrale toetsers.

Dat zie ik er niet zo snel van komen, ook al omdat het klaarliggende wetsontwerp door Groen Links is ingediend (en verdedigd). En waarom zou je de eer van een zo ingrijpende wijziging gunnen aan een relatieve buitenspeler in het politieke veld. En

¹⁵ Daar heeft Hugo Brant Corstius, alias Piet Grijs een indertijdse schrijver /criticus met een vlijmscherpe vaak in vitriool gedoopte pen een onverwacht milde en realistische variant op bedacht: 'wat Gij niet wilt wat U geschiedt, doe dat een ander voorzichtig.'

binnen het huidige systeem zijn er tot nu toe zijn er geen juridische ongelukken gebeurd.

Maar regelingen die door gemeenten en provincies worden uitgevaardigd mogen daarentegen door de Nederlandse rechter wél getoetst worden aan de Grondwet want die kunnen immers, zo redeneert kennelijk het Parlement, kwalitatief nog wel eens van een andere orde zijn. En zij vallen ook nog eens onder de jurisdictie van het EHRM.

En, apart, Polen heeft recent hetzelfde systeem ingevoerd... geen rechterlijke toetsing aan de Grondwet van door het Parlement voorgestelde wetten. De Europese Commissie heeft daar in het Poolse situatie terecht kritiek op geuit. Immers in Polen wordt het (door de rechts nationalistische meerderheid) gebruikt om maatregelen te kunnen nemen die in strijd zijn met de democratische Grondwet, oftewel om het parlement ongecontroleerd zijn gang te laten gaan¹⁶.

En voor de goede orde... het Nederlandse systeem mag dan wat onevenwichtig overkomen, het past binnen het EVRM. Benieuwd hoe het Hof hier, straks, als er klachten komen, denkt over de Poolse situatie.

Maar er zijn ook heel andere Grondwetten en hel andere regels die gewoon gelden binnen zekere kringen zonder enige toetsing. Denk aan de '70-er jaren en de (Amsterdamse) Kaboutervrijstaat met zijn eigen 'wetten'.

En recent kwam ik weer zoiets tegen, in Litouwen, in een soort vrije wijk van Vilnius, Uzupis, een informele vrijstaat compleet met Grondwet, President en Parlement met als zetel diverse café's,

¹⁶ En dan te weten dat Polen de eerste democratische Grondwet in Europa had, uit 1793 met daarin een aparte immigratiebepaling waarin iedereen werd uitgenodigd naar Polen te komen en er te blijven zolang men wilde en om het beroep naar keuze uit te oefenen. Andere tijden.

waar mogelijk ook de regelgeving mogelijk deels zijn oorsprong vond.

Een paar artikelen uit de Grondwet, een aardige mix van rechten en plichten:

- *De mens heeft het recht te sterven maar het is geen plicht.*
- *De mens heeft het recht uniek te zijn.*
- *De mens heeft het recht niet geliefd te zijn, maar het hoeft niet.*
- *De mens heeft het recht lui te zijn en niets te doen.*
- *De mens heeft het recht te twifelen maar is daartoe niet verplicht.*
- *De mens mag geloven.*
- *De mens heeft geen recht op de eeuwigheid.*
- *De mens mag niet gewelddadig zijn.*

- *De mens mag begrijpen maar er ook niets van begrijpen.*
- *De mens heeft het recht om al dan niet zijn verjaardag te vieren.*
- *De mens is verantwoordelijk voor zijn vrijheid.*
- *De mens mag onbegrepen zijn.*
- *De mens mag anderen niet onterecht de schuld geven.*
- *De mens heeft het recht niet bang te zijn.*

Een paar jaar geleden heeft de NRC zijn lezers opgeroepen zelf eens een goed leesbare (Nederlandse) Grondwetstekst te schrijven. Dat heeft zulk degelijk werk opgeleverd dat het absoluut niet past in de luchtige toon van deze Rommelpot.

Schrijvershuisje van Jan Wolkers gered?

Er zijn nogal wat schrijvers-kunstenaarshuizen en -huisjes die gekoesterd worden. Nog maar kort geleden is Mondriaans onderkomen in Laren gered. En er is natuurlijk het van Doesburghuis in Meudon.

Maar even zo goed zijn er veel gevallen waarin het niet lukt hen voor koestering te behouden. Een bekend voorbeeld is het huis van Louis Couperus in Den Haag... ondanks alle inspanning, niet gelukt... heeft nu een commerciële bestemming.

En denk eens aan de adressen van van Gogh, sommigen gewoon weg of onherkenbaar¹⁷ ondanks alle herstel op de golven van de van Goghmania, wereldwijd¹⁸. En dan het adres in Arles waar ie woonde met Gauguin... weggebombardeerd... dat helpt ook niet.

Maar nu over een ander huis(je)... Jan Wolkers maakt in zijn dagboeken regelmatig melding van zijn tuinhuisje op het Volkstuinencomplex 'Amstelglorie' in Amsterdam. Om precies te zijn: 'op 't Eiland, Essenlaan 294'. Hij heeft er een paar van zijn belangrijke romans geschreven. Het huisje heeft postzegelgrootte en ligt er de laatste tijd leeg, vervallen, verlaten en met onkruid gestoffeerd bij.

Maar er zijn grootse plannen... de Vereniging van Schrijvers en Vertalers wil het pandje weer in oorspronkelijke staat herstellen en er een 'schrijversresidentie' van maken, de 'Residence Jan Wolkers' met daarin ook nog een klein Wolkersmuseum! Aller!

Nederlandse architecten zijn de laatste tijd zeer gevraagd in New York, een stad met alles behalve betaalbare woningen. Daar moeten de Nederland verandering inbrengen door de hen toegedachte kwaliteit om slim te bouwen en in te richten op de vierkante meter. Nederlandse architecten hebben de laatste jaren, ook hier in de Elzas geregeld prijzen gekregen voor inventieve vondsten op kleine oppervlakten... ik zie weer zo'n prijs aankomen, nu in Amsterdam.

¹⁷ Lees er Wouter van der Veen's 'De kamers van van Gogh', 2005 maar op na. Er is een Franse en Nederlandse versie. Wouter heeft in dat jaar ook nog in het MAMCS een lezing over van Gogh gegeven voor onze Vereniging. Het boekje is niet alleen om het relaas over de kamers maar evenzeer voor de originele gedachten van Wouter zeer aan te bevelen.

¹⁸ Het huis waar van Gogh in zijn Londense tijd woonde is in 2014 gekocht door een rijke Chinees die het als museum wil openstellen!

Churchill en zijn gezegdes/uitspraken

Iedere taal kent veel uitdrukkingen of gezegdes die het herhalen waard zijn. In een aantal gevallen worden deze toegeschreven aan bekende personen. Zonder dat dit hoeft te betekenen dat zij ook de eersten zijn die deze uitten. Alleen, door bekendheid van de betreffende persoon de onbekendheid bij het publiek met eerdere voorgangers worden hun uitspraken eerder voor origineel gehouden.

Standaardvoorbeeld is Johan Cruijff met zijn 'elk nadeel heeft een voordeel'... een oud Italiaans/Spaans gezegde dat ie zonder bronvermelding uit Spanje heeft meegenomen.

In de sfeer van staatslieden is Churchill een mooi voorbeeld van toeschrijving van gezegden zonder dat de originaliteit vaststaat.

Overigens zijn een aantal van zijn uitspraken zeker oorspronkelijk.

Neem bijvoorbeeld zijn uitspraak, uit de twintiger jaren, die opdook rond de ramp met het Italiaanse cruiseschip 'Concordia'; waarschijnlijk in een vrijmoedige bui geuit... *"Ik vaar graag mee op Italiaanse schepen, daar doen ze tenminste niet aan dat beginsel van 'vrouwen en kinderen' eerst"*.

En, passend in dit Olympisch jaar... in antwoord op een vraag van een journalist naar het geheim van zijn redelijk goede conditie ondanks veel whisky en zware sigaren: *"no sport"*.

Maar minder origineel is zijn observatie over de kwaliteit van 'democratie': *"de democratie is een slecht systeem, er is alleen helaas niks beters"*. De gedachte is verre van origineel maar Churchill heeft dit het meest pregnant en pakkend geformuleerd.

En dan zijn breed bekende karakterisering van het begin van de Koude Oorlog in 1946... *"Er is een IJzeren Gordijn in Europa neergedaald"*. Het moet gezegd, hij heeft zich er bij mijn weten nooit op laten voorstaan het begrip 'IJzeren Gordijn' persoonlijk gemunt te hebben maar het is heel wel mogelijk dat hij deze kenschets kende van de Duitse Rijkskanselier Theodor Bertmann Hollweg die in februari 1916 een algemene duikbootoorlog tegen Engeland afwees omdat ie tegen een dergelijk 'IJzeren Gordijn' was.

En Joseph Goebbels, Duitse nazi-propagandaminister heeft in 1945, naar aanleiding van de Jalta conferentie in februari van dat jaar in zijn dagboek geschreven: *"een IJzeren Gordijn zal vallen over het enorme territorium gecontroleerd door de Sovjet-Unie, waarachter naties geslacht zullen worden"*.

Maar dat zal Churchill toen nog niet gelezen hebben.

Een tweede Hema in Straatsburg

En nu in het Aubettewinkelcomplex!
Zag er ook een kaarsenset in de kleuren van de Stijl!

Veel Nederlandse lekkernijen (eierkoeken e.d.). Ook Hema-worst maar – helaas – niet warm.

Mooi en grappig!

Is het U ook opgevallen... de laatste tijd worden er plots allerlei utiliteitsbouwsels leuk en kunstig bewerkt. De stads knapt er van op!

En soms zie je ineens en zomaar een spirituele en poëtische vondst op een muur... zoals deze tot een ei met uitvliegende jonge vogel getransformeerde vinylplaat.

Hopelijk komen nog veel van deze vondsten en verfraaiingen de stad mooier maken.

En, het is geen lokaal verschijnsel...in Nederland zijn zelfs wijken waar de praktische bouwsels verfraaid wordt met het konterfeitsel van lokale artiesten of anderszins bekende personen.' Weer eens wat anders dan de muurgraffiti.

Colofon

BESTUUR

Voorzitter
FRANK VAN LAMSWEERDE
frank.vl@wanadoo.fr
09 54 22 24 46 /
06 83 26 72 73

Vice-voorzitter
HANS DE JONGE
31 rue Kempf
67000 Strasbourg
hans@dejonge.org
03 88 31 60 25 /
06 12 52 54 92

Vice-voorzitter en secretaris
GERARD DE BOER
18 av. Général de Gaulle 67000
Strasbourg
deboergerard@hotmail.com
03 88 31 78 52 / 06 45 67 00 81

Penningmeester
HANS DE BRUIN
279 route de la Wantzenau 67000
Strasbourg
hansdebruin@free.fr
03 88 41 99 15 / 06 24 24 55 86
IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118
0790 118 BIC: CMCIFRPP

ASSESSOREN

JOHN RUIJS
rommelpot@free.fr 09 52 246 246 / 06 52 520 500 18
ADRIE ALVERS
Adrie@comcraftfr.com; 03 88 10 18 30
MONIQUE MIDDELHOEK
Moniquedesportes@hotmail.com
03 88 71 81 51 / 06 85 90 14 76
PAUL DE CONINCK
pauldeconinck@evc.net; 03 88 33 24 99 / 06 08 54 31 48
PATRICIA WEISS
patulpi@hotmail.com; 06 73 54 29 93
JORIS VAN 't LAND
jorisland@mac.com; 03 88 41 85 26 / 06 15 66 02 70

REDACTIE

GERARD DE BOER
deboergerard@hotmail.com
06 45 67 00 81

HANS DE JONGE
hans@dejonge.org
06 12 52 54 92

YORMGEVING

ELENA MALAGONI

WEBSITE
BART KOOSTRA
www.nvso.fr

NVSO is aangesloten bij de Federatie van de Nederlandse verenigingen in Frankrijk

Lidmaatschap van de Vereniging: 20 € per kalenderjaar voor alleengaanden en 30 € voor gezinnen/ partnerships.
Lidmaatschapsgeld te betalen bij de aanvang van het nieuwe jaar.

NVSO Régistre des Associations: Tribunal d'Instance de Schiltigheim Volume 16 - n° 772 Banque: CIC Schiltigheim IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118 0790 118 / BIC: CMCIFRPP t.n.v.